

ÇOCUKLARIMIZIN DİNİ VE AHLAKİ EĞİTİMİ

Kıymetli Kardeşlerim!

Önemli gördüğüm bir kaç noktaya işaret ederek konuma girmek istiyorum.

Öncelikle çocuğun bir canlı olarak cenin halindeyken ve doğduktan sonra yaşama hakkına saygı duyulması gereği unutulmamalıdır.

İster kız çocuğu olsun, ister erkek çocuğu olsun evlat ayrımına başvurmanın asla ve asla doğru olmadığı unutulmamalıdır.

Çocuklara helalinden yedirilip içirmek suretiyle, sağlıklı gelişmelerinin sağlanması, giyim kuşamlarının ve barınmalarının sağlanması ve onların sokağa terk edilmeden insana yakışır bir şekilde hayat sürmelerinin temini gibi konuların önemi asla unutulmamalıdır.

Onlara karşı (şımartmamak kaydıyla) sevgi ve şefkatle davranılması, aralarında ayırım yapmadan eşitlikle muamelede bulunulması, eğitimleriyle yakından ilgilenilmesi gibi konuların gerekliliği unutulmamalıdır.

Özellikle küçük yaşta, hafızalarının güçlü olduğu dönemlerde dua ve Kur'an okuma gibi namaza esas olan din eğitimi geciktirmeden titizlikle sağlanmasının önemli bir husus olduğu unutulmamalıdır.

İyi arkadaşlar edinme konusunda kendilerine yardımcı olunması, çevresine, devletine ve milletine karşı dürüst ve sadık bir fert olması gibi bazı hassas ve önemli konularda bilinçlendirilmesi gerekliliği unutulmamalıdır.

Çocuklarımızın, temel insanlık ve ahlak ilkelerini refleks haline getirmeleri için onlara karşı özel bir ilgi ve gayret gösterilmesi gerekliliği asla unutulmamalıdır.

Ebeveyley tarafından dünya ve ahiret saadeti için çocukların birer "sadaka-i cariyeye" oluşu iyi bir bilinçle kavranmış olmalı ve çocuklarına karşı oluşacak yaklaşımlarında önemli bir rol oynayacağı gerçeği asla unutulmamalıdır.

Çocuklara daima hayır duada bulunmanın önemi, zihinlerde özellikle yer etmelidir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Çocuk, Allah'ın insana lütfettiği en güzel nimetlerden biridir.

Bu nimet, büyüklüğü nispetinde de aynı zamanda bir sorumluluk ve külfettir.

Önemli derecede bir imtihan vesilesidir.

Bu konu, insanın Dünya ve Âhiret hayatını çok yakından ilgilendiren önemli ve bir o kadar da hassas bir konudur.

Çocuk, dünya hayatında gurur ve övgü vesilesi olabildiği gibi, utanç kaynağı da olabilir.

Âhiret hayatı için sadaka-i cariyeye olarak sevap ve huzur vesilesi olurken, Allah korusun azabada vesile de olabilir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Bu ve benzeri konuları ister olumlu yönleriyle, ister olumsuzluklarıyla ayıran çizgi (Rabbimiz daha iyi bilir) eğitimidir.

Çocukluğundan itibaren rüşdüne erene kadar, anne ve babalar helal rızık vererek, iyi örnek olarak, eğitimleri için her türlü fedakarlığı yaparak onları geleceğe hazırlamalıdır.

Ama şu noktaya özellikle temas etmeliyiz ki;

Onların uhrevi geleceğimiz açısından da nimet vesilesi olmasına çalışmanın her şeyden daha da önemli olduğu asla ve asla unutulmamalıdır.

Bu amaçlarda, Ayeti Kerime de belirtildiği gibi, temel hedefimiz onları “ateşten esirgemek” olmalıdır.

Bunun yolu da onların, hem dünya da ve hem de ahirette dengeyi tutacak şekilde yetiştirmelerini sağlamak için çaba harcamaktır.

Kıymetli Kardeşlerim!

Şurası unutulmamalıdır ki;

Canımızdan değerli olan evlatlarımız;

Bir canlı olarak nefesine; bir evlat olarak anne-babasına, akraba ve komşusuna bir insan olarak yine insanlara, kul olarak Allah’a, fert olarak devlete, milletine karşı görevlerini bilen ve yerine getiren dengeli, tutarlı, uyumlu, dürüst ve ahlaklı bir insan olarak yetiştirilmesi, başta çocuğun hakkıdır ve sonra da anne-babaların ise özel de en öncelikli görevleridir.

Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

“Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun“ (Tahrîm 66 / 6)

Bizler birer müslüman olarak;

Çocuğun söylenenleri eksiksiz anlayıp tam olarak cevap verebilir hale gelmesinden daha önce, çocuk konuşmaya başladığı andan itibaren en azından namazda okuyacağı sûreleri, duâları, namazın rükünleri gibi önemli konuları öğrenmesini sağlamalı ve dinin direği olan namaz hususunda hazır hale gelmiş olması için olanca gayreti göstermeliyiz.

Zaten namazla ilgili farz, vâcip, sünnet her çeşit bilgileri öğrenmek ne kadar erken olursa çocuk açısından o kadar faydalı olacaktır.

Ne güzel söylemiş büyüklerimiz;

"Dal küçükken eğilir"

Bir Müslüman evladının öncelikle eğilmesi, alıştırılması gereken şey ise namazdır.

Âile reisini terbiyeden sorumlu tutan Kur’ân-ı Kerîm, âile fertlerine bilhassa namazın emredilmesi üzerinde durur. (Tâ-Hâ 20/132)

Kıymetli Kardeşlerim!

Çocukların korunması hususundaki Kur'anî tedbirlerden biri de çocuk öldürme yasağıdır.

Eski çağlardan beri bütün dünyada çeşitli şekillerde mevcut olan bu meş'um gelenek, câhiliyye devri Araplarında da yaygın şekilde mevcuttu. Kur'an-ı Kerim bu müessif uygulamaya birçok kereler değinmiştir. Kurân-ı Kerim, câhiliyye devri Araplarında mevcut çocuk öldürme âdetinede yer vermiştir... (En'am, 137)

Erkek ve kız her iki cinsten çocukları "fakirlik" korkusuyla öldürtüp, kızları da "ar" düşüncesiyle diri diri toprağa gömdüren bu geleneğin İslam'ın ilk tebliğ edildiği günlere kadar canlı ve de yaygın bir şekile geldiğini gösteren pek çok rivayet mevcuttur.

Bir Ayet-i kerimede en büyük haramlar sayılırken, çocuk öldürme, üçüncü sırada gösterilmiştir. (Enam 6/151)

Çocuk öldürenlerin büyük hüsrana uğrayacakları haber verilir. (En'am 6/140)

Kadın ve erkeklerle yapılan bey'atlarda çocuk öldürmeme şartı konulmuştur. (Mümtehine 60/12)

Kurân-ı Kerim, öldürme yasağını sıkça tekrar etmiştir.

Gerek kaydettiğimiz ayetlerde ve gerekse "Kız çocuğun hangi suçtan ötürü öldürüldüğü kendisine sorulduğu zaman" mealindeki (Tekvir 81/8-9) ayeti ile iki ayrı yerde geçen ve "Fakirlik korkusu ile çocuklarınızı öldürmeyin, sizi de, onları da rızıklandıran biziz" (İsra 17/31; En'am 6/151) ayetlerinde Firavunlarca "mü'minleri zayıf kılmak" için işlendiği bildirilen bu cinayetlerin "fakirlik korkusu" kılıfına büründürülmüş şekliyle mü'minler tarafından benimsenebileceğine işaret edilmekte ve bu tuzağa düşülmemesi için "fakirlik korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin" emri tekrar edilmektedir.

Ebu Hüreyre (radıyallahu anh) anlatıyor;

Hz. Peygamber (S.A.V.) Efendimiz:

"Her çocuk (İslam) fitratı üzerine doğar" buyurdu ve sonra da "Şu ayeti okuyun" dedi:

"Allah'ın yaratılıştaki verdiği fitrat" (Rum, 30).

Sonra Resûlullah (S.A.V.) sözünü şöyle tamamladı:

"Çocuğu anne ve babası Yahudileştirir, Hristiyanlaştırır veya Mecusileştirir. Tıpkı hayvanın doğurunca, azaları tam olarak yavru doğurması gibi.

Siz kesmezden önce, kulağı kesik olarak doğmuş hayvana rastlar mısınız?"

Dinleyenler:

"Ey Allah'ın Resûlu, küçükken ölenler hakkında ne dersiniz?

(Cennetlik mi, Cehennemlik mi?) diye sordular.

Hz. Peygamber (S.A.V.) şu cevabı verdi:

"(Yaşasalar) nasıl bir amel işleyeceklerdi Allah daha iyi bilir."

(Buhârî, Cenâiz 80 , II, 97-98)

Câbir (radıyallâhu anh) anlatıyor:

"Resûlullah (S.A.V.) buyurdular ki:

"Nefislerinizin aleyhine dua etmeyin, çocuklarınızın aleyhine de dua etmeyin, hizmetçilerinizin aleyhine de dua etmeyin.

Mallarınızın aleyhine de dua etmeyin.

Ola ki, Allah'ın duaları kabul ettiği saate rast gelir de, istediğiniz kabul ediliverir." (Ebû Dâvud, Salât 362, II 185 No:1532.)

"Resûlullah'a (namazın çocuğa ne zaman emredileceğinden) sorulmuştu:

"Çocuk sağını solundan ayırmasını bildi mi ona namazı emredin" buyurdu." (Ebû Dâvud, Salât 26, II, 335 , No:497)

Hz. Enes radıyallahu anh anlatıyor:

"Resûlullah (S.A.V.)'la birlikte demirci Ebu Seyf radıyallahu anh'ın yanına girdik. O, Resûlullah (S.A.V.)'ın oğlu İbrahim'in süt babası idi. (S.A.V.) oğlunu aldı, öptü ve kokladı. Daha sonra yanına tekrar girdik. İbrahim can çekişiyordu.

Bu manzara karşısında (S.A.V.)'ın gözlerinden yaş boşandı.

Abdurrahman İbnu Avf radıyallahu anh:

"Sen de mi (ağlıyorsun) ey Allah'ın Resûlü?" dedi.

(S.A.V.): "Ey İbnu Avf! Bu merhamettir!" buyurdu ve ağlamasına devam etti.

Sonra şöyle söyledi:

"Gözümüz yaş döker, kalbimiz hüznün çeker, fakat Rabbimizi razı etmeyecek söz sarfetmeyiz. Ey İbrahim! Senin ayrılmandan bizler üzgünüz!"

(Buhârî, Cenâiz 44; II, 75)

Kıymetli Kardeşlerim!

Çocuklara dini sevdirecek öğretmek ve onlara İslâmî kimliklerini kazandırmak elbette çok zordur.

Bu iş zor olduğu kadar elbette ki, bir noktadan sonra uzmanlıkta gerektirir.

Çocuk eğitimi ile ilgili bu hususta ayrıca ele alınması gereken bir konudur.

Şurası muhakkaktır ki;

Ele alınabilecek temel husus, çocuğun İslâmî kimliğinin oluşmasında (mesela) özellikle Ramazan atmosferinden yararlanılabilir. Bunun için de en başta çocuklara Ramazanı sevdirmek gerekir. İşte burada bizlere düşün çok dikkatli bir yol izlemektir ki, karşımızdakinin bir çocuk olduğunu unutmamak gerekir...

Kıymetli Müslümanlar!

Hiz. Muhammed (S.A.V.) Efendimiz, çocukların tertemiz bir yaratılışla dünyaya geldiklerini ifade etmişlerdir. Tertemiz bir şekilde dünyaya gelen, yani fıtrat üzere yaratılan çocukların hareket, tavır ve gidişatlarını şekillendiren anne, baba ve içinde yaşadığı sosyal ve kültürel çevredir aslında...

Unutulmamalıdır ki; Çocuk, başta anne ve babası olmak üzere çevresindeki büyüklerin kendisine aşıladıkları değerleri ve davranış modellerini benimser ve ona göre şekil almaya başlarlar. Bu sebeptir ki; Çocukların, doğuştan getirdikleri temiz fıtratlarını koruyabilecekleri ortamlar içinde yetişmeleri büyük önem taşımaktadır. İşte burada bizlere düşün çok dikkatli bir yol izlemektir. Çünkü karşımızda bir çocuk olduğunu unutmamak gerekir...

Kıymetli Kardeşlerim!

Hiz. Peygamber Efendimiz'in bize bıraktığı esaslara göre çocuklar, başta anne baba, diğer yakınlar ve idareciler olmak üzere, sorumluluk silsilesi dahilinde İslam toplumunun elinde emanettirler. Bu emanete riayet için onların, beden ve ruhen sağlıklı yetiştirilmesi gerekir. Müslüman bir çocuğun ruhen sağlıklı yetişmenin temel şartı ise, İslâmî kimlikle yetişmesidir. İşte burada bizlere düşünsey, çok dikkatli bir yol izlemektir. Çünkü karşımızda bir çocuk olduğunu unutmamak gerekir...

Kıymetli Müslümanlar!

"Ağaç yaşken eğilir" atasözünün de işaret ettiği gibi çocuğun İslâmî kimliği özümsemesinin en elverişli zamanı, çocukluk yaşlarıdır. İnsanın çocukluk dönemi, hayatının gençlik, olgunluk ve ihtiyarlık gibi diğer dönemlerini de etkilemektedir. Hayatın diğer evrelerine nispetle çocukluk dönemi, binaya nispetle binanın temeli gibidir. Binada temel ne kadar önemli ise, insan hayatında da çocukluk dönemi o kadar önemlidir. Sağlam bir temele oturan bina, sağlam bir şekilde ayakta durur. Bunun için çocukluk yaşında kazanılan İslâmî kimlik kolay kolay silinmez.

Eğitim pedagojisi açısından bakıldığında hiç şüphesiz, çocuklar üzerinde sözlü uyarılardan daha çok örnek davranışlar etkilidir. Çünkü kendisine karşı dürüst davranılan bir çocuk dürüst davranmayı, kendisine güzel davranılan bir çocuk ise güzel davranmayı öğrenir. Bu sebeple örnek davranış, en etkili eğitim ve terbiye yöntemidir.

Yaşına, seviyesine ve anlatılacak dini konunun mahiyetine göre küçük yaşlardan itibaren çocuklara din eğitiminin verilmeye başlanması gerekir. Fakat en önemlisi, akli ermeye başladığı andan itibaren İslam ahlâkının, çocuğun kişiliğinin ayrılmaz bir parçası haline gelmesi için, onu özümseyerek benimsemesini sağlamaktır.

Mesela dediğimiz gibi; Ramazan ayı çocuğun İslâmî kimlik aşısı yapılabilmesi için önemli bir fırsattır. Çünkü Ramazanda yoğun bir dini hayat vardır. Oruç, Zekat,

Sadaka, Teravih, Kur'an tilaveti.. Ramazanda Müslüman hanelerde önemli bir değişim yaşanır. İftar gelir, sahur gelir. Ramazan öncesi evleri tatlı bir heyecan ve telaş kaplar. Alınmayan müstesna yiyecekler o ayda borç harç alınır. O ayda, yemeklerin, tatlıların sayısı ve çeşidi çoğalır. Bütün bunlar çocuklar için çekici ilgililerdir. Onun bu ilgisini değerlendirerek ona Ramazanı, Cami cemaati ve Kur'an'ı sevdirmenin yolları aranmalıdır. Çocuklara oruç tutmak büyük zevk verir. Açlığın zorluğunu göze alarak ailesine kendisini ispat etmeye çalışır. Tahammül edebilecek yaşa gelince onun bu heyecanı, onun yaşamında dini vecibelerden zevk alarak yaşamasına yardımcı olacaktır... Çünkü; Ailenin en küçük üyesi olarak onun iftar mutluluğunu tatmasını sağlanmıştır. Hevesini kırmamakla beraber coşkısına O gün oruç tutmasıyla destek olunmuştur.

Şurası asla unutulmamalıdır ki; İftarıyla, Sahuruyla, Teravih namazıyla, okunan Mevlitlerle çocuklar Ramazanı severler. Bu atmosferden yararlanarak çocukların Ramazan maneviyatını doya doya yaşamaları sağlanmalıdır. Tuttuğu oruç veya kıldığı namazdan dolayı tebrik edilen ve ödüllendirilen çocuğun da dinini çok seveceği asla ve asla unutulmamalıdır. Bütün bunlar çocuğun hafızasına nakşedilecek bir tarzda ve çok ince ince yapılmalıdır. İşte burada bizlere düşün çok dikkatli bir yol izlemektir. Çünkü karşımızda bir çocuk olduğunu unutmamak gerekir...

Kıymetli Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (S.A.V.) buyurdular ki;

"Hepiniz çobansınız; hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. Devlet reisi de bir çobandır ve sürüsünden sorumludur. Erkek, ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Kadın, kocasının evinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Hizmetkâr, efendisinin malının çobanıdır; o da sürüsünden sorumludur. Netice itibariyle hepiniz çobansınız ve güttüğünüz sürüden sorumlusunuz." (Buhârî, Cum'a 11, İstikrâz 20, İtk 17, 19, Vesâyâ 9, Nikâh 81, 90, Ahkâm 1; Müslim, İmâret 20)

Peygamber Efendimiz (S.A.V.) buyurdular ki;

"Bakmakla yükümlü olduğu kişileri (sorumluluklarını yerine getirmeyerek) zayi etmesi kişiye günah olarak yeter." (Ebu Davud, Zekat 45 Hadis No: 1692)

Hz. Peygamber Efendimiz (S.A.V.), yedi yaşına geldiklerinde çocuklara namazın öğretilmesini ve emredilmesini istemiştir.

(Ebu Davud, Salat 25 Hadis No:494), Tirmizi, Salât 183 (Hadis No:407)

Kıymetli Kardeşlerim!

Sahabe-i Kiram Efendilerimiz (Allah hepsinden razı olsun), çocukları oruca alıştırtırken onlara oyuncaklar hazırlarlardı. Birisi yemek için ağladığında, bunlar verilerek, iftar vaktine kadar oynamaları sağlanırdı. (Buhari, Savm, 47)

Bu itibarla kendisine öğretilenleri anlayacak yaşa ulaştığı andan itibaren çocuğa dini bilgiler verilmeye başlanmalıdır.

Kıymetli Müslümanlar!

Çocuklar, bizim hayatımızın her alanında çok önem arzeden hususları hep ihtiva etmişlerdir ve edeceklerdirde..

Rasulullah Efendimiz (S.A.V.), İbn Ömer on dört yaşında iken cihada katılmasına izin vermemiş fakat on beş yaşına gelince izin vermiştir.

(Buhârî, Şehâdât 18, Megazî 29, Müslim, İmâret 91 Hadis No:1868; Ebü Dâvud, Hudud 17 Hadis No:4406;Tirmizî, Cihâd 32 Hadis No:1711)

Saib b. Yezid, babasının kendisini, Veda haccı sırasında Resulullah Efendimiz (S.A.V.)'le birlikte hac yaptırdığını aktarmaktadır.

Ben o zaman yedi yaşında idim." diyor.
(Buhari, Cezau's-Sayd 25; Tirmizi, Hacc 83 Hadis No: 925)
Resulullah Efendimiz (S.A.V.), Ravha'da bir grup yolcuya rastladı. Onlardan bir kadın kendisine bir çocuğu kaldırıp:
"Bunun için de hac caiz olur mu?" diye sordu.
Resulullah Efendimiz (S.A.V.):
"Evet olur ve sana da sevap vardır" buyurdular."
(Müslim, Hacc 409 Hadis No:1336)
Hz. Peygamber Efendimiz (S.A.V.), "Çocuklarınıza ikram (ve ihsan) ediniz. Onları güzel terbiye ediniz." buyurmuşlardır.
(İbn Mace, Edeb 3; Bak:Seçme Hadisler, Diyanet İşl. Baş. yayını, Ank. 2000, s.164)
"Bir baba evladına iyi bir terbiyeden daha güzel bir miras bırakamaz"
buyurmuşlardır. (Tirmizi, Birr, 33.)
"Kişinin çocuğunun eğitimi ile uğraşması, bir sa' sadaka vermesinden daha iyidir (sevaptır) buyurmuşlardır. (Tirmizi, Birr, 33.)
En netice;

Kıymetli Kardeşlerim!

Çocuklarımız, her açıdan Rabbimizin bize özel emanetidir.
Onların her açıdan eğitimi de, bizlerin üzerine özel bir borçtur.

Gökhan YILDIRIM
Keskin Cezaevi Vaizi
25.06.2021